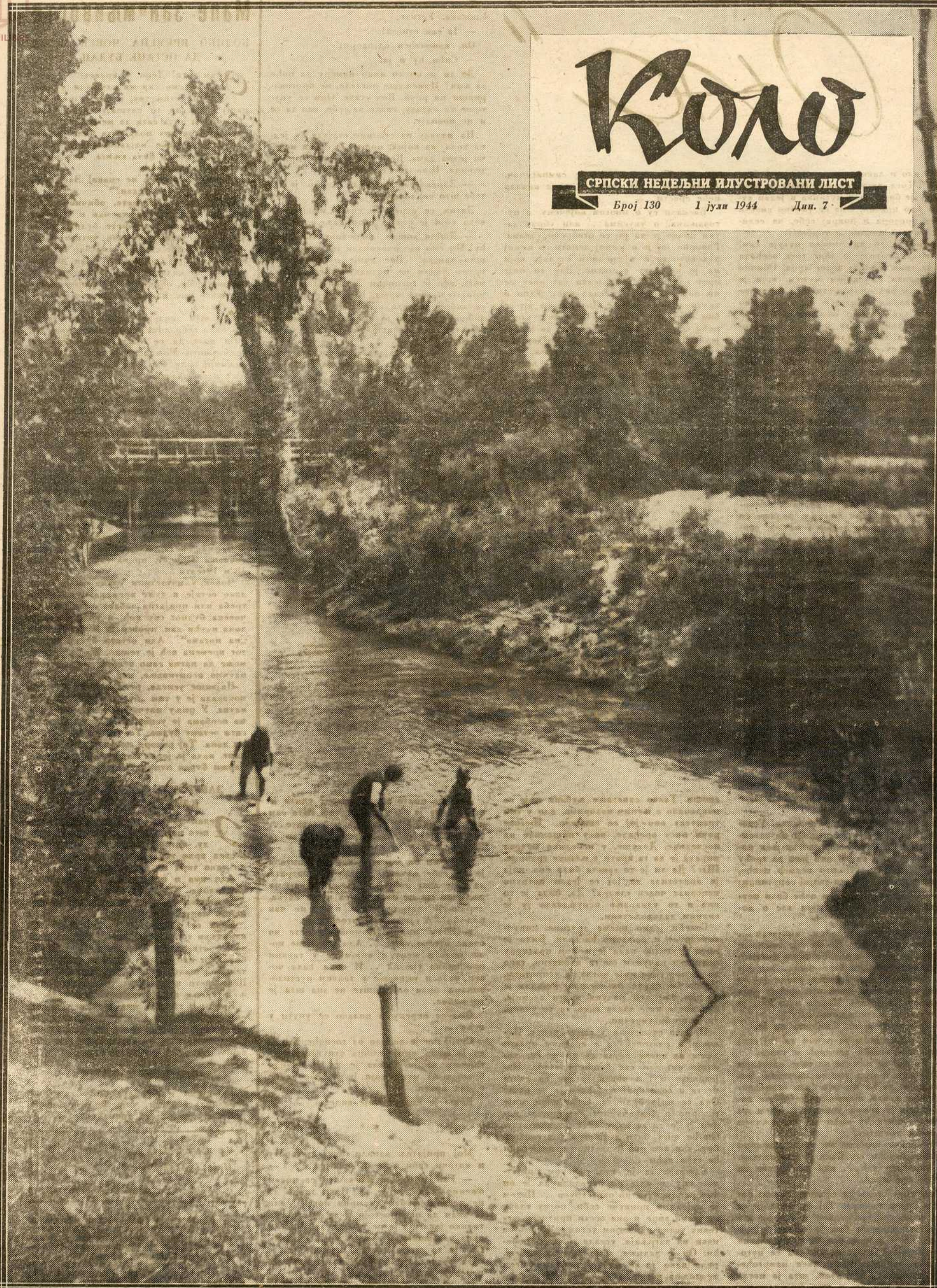

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

Број 130 1 јули 1944 Дин. 7

Она

Чило и лако, она се поце у вагон. Тога августовског јутра у возу је било мало путника и један купе је био празан. Она се удобно смести поред прозора и покрај себе, на седиште, спусти новине и торбицу.

Дивно је то кад човек путује сам! Задовољство које је због тога осећала појача драг њенога лепог лица. Обично је путовала са својим мужем, који је долазио у ред оних људи што се праве ужасно важни. Живот с њим није био нимало лак. Једино онда када би био којим послом на путу могла је она слободније да дише. Али за тих шест година како су се узели, он је врло ретко путовао, а имали су обичај да и лето проведу заједно у некој бањи.

Али ове године, морао је да буде дуже отсутан те јој је рекао да крене сама на летовање својој пријатељици из детињства. Она је била одушевљена тиме. Осећала се као каква питомица која је срећно умукла испод домаћаја строге школске дисциплине.

Тек што је воз кренуо, у купе уђе један младић. Била је то стасита, мушка прилика, широких рамена, плаве косе и лепо избријана лица. С изразом немарности у целом свом држању, подиже он један велики, жути кофер у мрежу, скиде мантил и шешир и седе прекопута ње. Она се била удубила у читање неког часописа. Млади човек је кришом погледа. Она се правила као да пажљиво чита, али је осећала да је он посматра.

Из једног суседног купца сназио ју је када је улазила у вагон. Њена драмска појава привукла је одмах његову пажњу. Сада је седео прекопута ње и дивно јој се. Његови погледи непрестано су се отимали у правцу лепог, спаљеног сунцем, црвеним кестењастом носом лица. Запознали благу сенку од трепавица, заустављали се на њеном дивном стасу.

Удубљена у новине, и она је на махово подирила очи и умирала их на њега. Погледи им се сусреташе. Једном... и још једном! Када су им се погледи сусрели по другинут, млади човек се насмеши. Она, која је била као омиљена, мораше напрегнути сву снагу да се такође не насмеши.

Воз је већ био далеко измакао. Ускоро затим дође у купе келнер из вагон-ресторана. Млади човек сачека њен налог, те се и он као и она јави за трећу партију гостију. Пошто келнер изиђе, млади човек се обрати својој сапутници:

— Госпођо, да ли вам неће бити неугодно да седим преко пута вас о до ручку?

Гле, му је био дубок, пријатан... Она лако порумене. Не из стидљивости. Та она је имала и досада више флертова, додуше потпуно безазлених. Али погледа тог непознатог човека учини јој се веома драг. При свем том некако није могла да га одбије. Можда зато што је била добро расположена...

— Не, господине. Свеједно ми је.

Али јој не пође за руком да гај свој врстанак ослаби хладноном гласом.

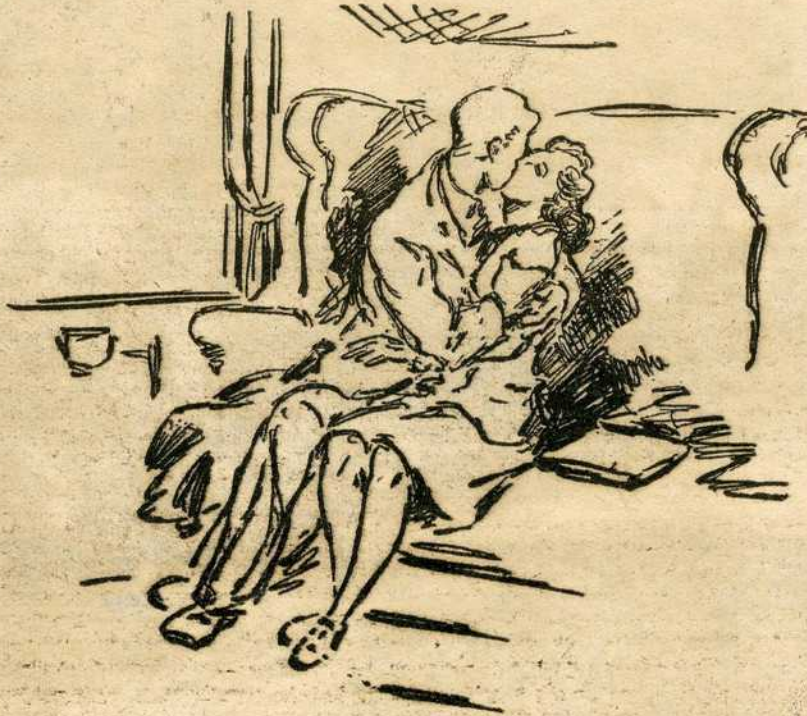
— То вас се нимало не тиче, одговори он убућено и при том се насмеши. Бојао сам се да ће ми пут бити страховито досадан, али пошто седим према вама, непао је веома драгесан. Смем ли дозвати докле ћу моћи да још уживам у вашем друштву?

То вас се нимало не тиче, одговори му она смејући се. Када будем излазила, видећете већ... ако не будете ви смисли пре мене.

Она није хтела да сувине сурово поштује с тим човеком. Тај флерт који се тако неочекивано развио с једним непознатим човеком био је веома примамљив. То је у исти мах био доказ њене независности, слободе. Сећала се путовања са својим, скоро увек намргођеним, мужем... Усталом, шта је могла она да изгуби ту, у тим железничким колима у којима је било и других пут-

ника... Тај човек био је симпатичан. А сем тога... И онако се више никада неће срести.

Баскали су о многом којечему, о путовањима, о укусима... али убрзо затим почео је да јој се отворено удвара. Говорио јој је о њеној лепоти, о њеној духовитости и о срећном случају који их је на путу саставио. Зар то није прет судбине?? Пре један сат нису се ни познавали; а ни сада нису једно о другом знали ништа. Додуше он јој се био претставио, али му она није хтела рећи ко је... Знали су једино да ће заједно провести још који час. Па зар нису могли да тих неколико минута, који ће прохујати тако брзо, проведу весело и задовољно? Она је морала да се на-

смешти. Такво схватање љубави није се поклањало с њеним напорима, али у том тренутку оно јој се свиђало. Његове речи нису врећале, нису нишаниле на последице. Додуше, у неколико махова морала је да га врати у његове границе. Шта? Да ли је то заиста била она, која је допустила да јој се један потпуно непознат човек удвара? Да, била је то она и то удварање испуњавало ју је силним задовољством.

Седећи једно према друге, доручковали су и живахно баскали. Било је мало неугодно када је њеном пратиоцу поднесен рачун и он га исплатио, тако да се она томе није могла да успротиви. Испао би, иначе, он смешан. Решила је да му свој део рачуна врати касније, али после није знала како да то учини, да се не би увредио.

Поново су седели у своје купе. Пушили и разговарали с кратким прекидима, за време којих су им се све топлији погледи све чешће сретали. Наједанпут млади човек устаде са свога места и седе крај ње. Узео је за руку. Она се није бранила. Сада више није говорио о безначајним стварицама; молио ју је да се нађу опет по повратку. Он ће опет бити у Београду у септембру, али ако она буде тамо раније и он ће тада доћи...

Слушала га је, као у неком пријатном сну, и није ни запазила да је он био руком ухватио око струка... Потом је одједном привуче себи, погну главу на њено лице и она осети притисак његових усана на својим устима. Журно се изви из загрљаја, устаде и хтеде побегти. Он је задржа, замоли за опроштај, рече како га је на то покренуо неки неодољив нагон... И она га је слушала и даље, чудећи се како није ни најмање љута на њега.

Тада запази да се њена станица приближава. Устаде:

— Ја сам стигла!

Он, изненађен одговори:

— Сићи ћу и ја.

Да ли је он то имао намеру да пође за њом? Измешаше погледе, не проговори ни речи. Воз стаде. Они се уцутише ка излазу, свако за себе, као да се и не познају.

На излазу из станице стајала су једна кола, из којих, пошто је спази искочи једна дама. Вера Карић, њена пријатељица. Њих две се загрлише.

— Здраво, мила моја! Дивно је од тебе што си дошла.

Затим се окрену и спази младог човека који је стајао мало даље.

— Добро дошли, господине Павловићу! Ми смо вас очекивали још јуче. Смешно заиста! Вас двоје путовали сте истим човом не познајући се. Мила моја, ово је господин Душан Павловић, пријатељ мога мужа. Надам се да ће се добро осећати код нас. И при томе заборави да му је претставио. Они се збуњено поздравеше, не одавши да се познају...

Увече је он најзад ухватио прилику да јој приђе када је била сама на тераси:

— Шта имате против мене? упита је он, док му је глас подрхтавао. Шта сам вам учинио? Цео дан ме избегавате... Наш сусрет је био тако драгесан... Верујте ми... ја вас волим.

„Шта ли он мора да мисли?“ питала је она себе љутито. „Он ће ме сматрати за неку лаку робу... Допустила сам му да, иако ме не познаје, са мном баска, доручкује, загрли ме... и да ме чак пољуби“. А гласно му одговори:

— Знам, знам! Помисљали сте на олаке пустиловине... Али човек не може волети жену с којом се у таквим приликама упозна... И онда, када човек налази уживање у таквим пустиловинама, онда он уопште не зна шта је то љубав.

Она се окрену и полако се упути у кућу...

Сутрадан је дознао од госпође Карић да је њена пријатељица отпутовала јутарњим возом. Рекла је да је добила брзојав од мужа који ју је звао да се одмах врати.

Више је никада није видео.

*

Мој пријатељ запали нову цигарету и наточи себи и мени ракије:

— Ево, питао си ме зашто се писам оженио. Тако ти је го. Неки тврде да не постоји љубав на први поглед, али ја знам да она постоји и да је каткада толико јака, да је не можеш заборавити кроз цео живот... Хајде, друже, попиј! Све је то стара прича... Сада нам је коса оседела, и ако љубав не пламти, цепен је још увек врућ.

СТЕВАН РАНКОВИЋ

Мале занимљивости

КОЛИКО ВРЕМЕНА ЧОВЕК МОЖЕ ДА ОСТАНЕ БУДАН

Осам сати! Децо, у кревет!"

То смо сви ми слушали у нашем детињству, а сад је ред на нашу децу да то слушају свако вече. „Само још пола сата да ме оставе“ ми-сли дете, за тих пола сата било би до-читано поглавље најзанимљивије књи-ге, или можда и цела књига. Али роди-тељи су неумољиви.

„Мени се уопште не спава! Зашто да у кревету лежим будан?"

Међутим, кад легнете, обично одмах заспите, или вам можда чак и успе да неколико минута останете будни. А ти минути изгледају вам као читави сати.

Свако од вас сигурно има бар по јед-ну тетку која „по читаве ноћи не мо-же ока да склопи“. Ако бисте ушли у теткину собу, обично бисте могли да чу-јете како рече, или да приметите да чвр-сто спава.

Као што деца воле да остану будна, јер онда себи личе на одрасле, тако ста-рији воле да се хвале несаницом, не знам зашто. Можда онда себи изгледају нежнији, или бар достојни опште па-жње и сажаљења.

Пошто много света тражи лека од не-санције, постоји и много лекова против несанице, а и наука се позабавила тим питањем.

Много света назива несаницом оно што је у ствари само лак сан. Али је ипак сан.

Човек може да буде потпуно будан само једно врло ограничено време. Про-сечно, човек је будан 16 сати дневно, а осам сати спава. У томе, наравно, има индивидуалног одступања; неки су буд-ни само 15 или 14 сати, јер њихова при-рода захтева 9 до 10 часова спавања. Другима, опет, довољно је 5 до 6 сати спавања. Они су, према томе, будни по 18 и 19 сати.

Човек у изузетним случајевима врло лако остаје и дуже времена будан. По-треба или пријатна дабава лако задрже човека будног сву ноћ, и када се томе дола идући дан, провео је 40 до 42 часа „на ногама“. Али остати будан преко тог времена већ је тешко. На то човека може да нагна само велики невоља, или научно испитивање, или спорт.

Највише успеха, рекордерски речено, показала је у тим „будним“ покушајима наука. У циљу научног испитивања, три-ма особама је успело 1896 године да 90 сати остану будне. То чини скоро четри-ри дана. Тај рекорд постигнут је 1923 го-дине, када је један научник успео да се одржи будан пуних 115 часова.

ЗАШТО НЕ МОЖЕМО ДА СЕ КЛИЗАМО ПО ПОДУ

Један дечак, кад сам га питао за-што не може да се клиза по по-ду, одговорио ми је: „Зато што је лед врло тврд и клизав, а под није ни тако тврда ни тако клизав.“

Али има и подова који су од камен-них плоча. Камен је и тврда и клизав. Али не можете да се клизате ни по ка-меном поду.

Када се клизамо по леду, притисак клизачки топи лед. Између леда и кли-зачке ствара се слој воде. Кад не би било тог слоја воде, било би исто тако тешко клизати се по леду као по поду. Вода, исто као зретијан у машини, ума-њује трење између клизачке и леда.

Кретање глечера низ планине дешава се на исти начин. Под тежином леда то-пи се најдубљи слој и ледена река клизи низ падине планине, исто тако као што ваше клизачке клиза по леду.

ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Лекарима је познато преко стотину заразних болести чије проузроковаче још нису успели да пронађу.

На насловној страни.
Игра у реги
(Снимак: инж. Р. Стефановић)

Лавина средњег Мића Динићанин *
Уредник: Бошко Гокић * За фотографије:
Александар Симић * Петеж: Ђорђе Лоба-
чен * Уредништво: Поштомарова 81, Тел:
Београд 25-010 * Власник и издавач: Српско
издавачко предузеће А. Д. Јован Јано-
вић * Административна Делатница бр. 81,
Београд, Тел. 24-001-10 Штампана: Штампар-
ница Београд А. Д. Делатница у улици бр.
81, Тромесечна Претплата 70 — динара.

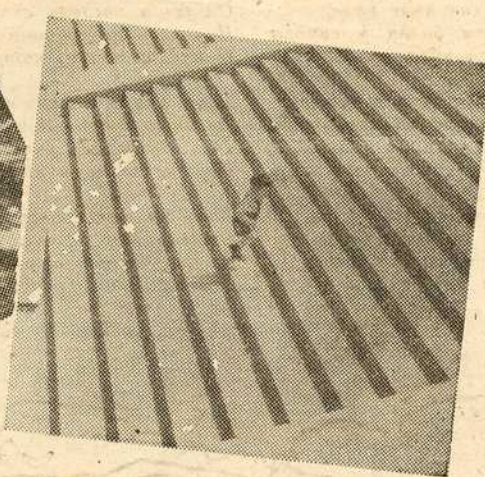
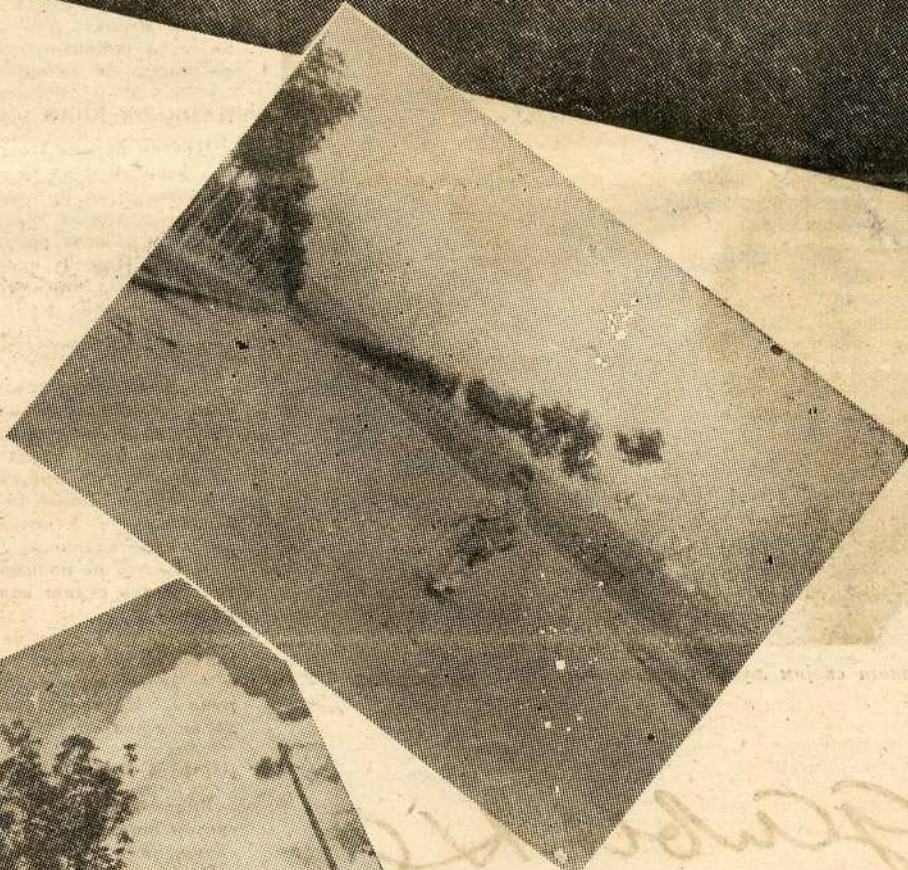
WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

(Снимци: инж. Р. Стефановић)

Путем...

Први корак детета у животу у исто време је и његов први корак на путу. Оно почиње да корача, да иде и да прелази пут. Тај његов пут у прво време је, истина, врло кратак, јер је и његов хоризонт врло мали, он је тек почетак онога дугог пута који ће он прећи у своме животу, а који је, често, врло лежак, заобилазан и стрм. Али, када се дете навикне на околину, кад његов корак постане сигурнији, оно хоће даље, из себе у дворниште, у башту, на пут. А тим путем пролазе одрасли људи, животиње, кола, тај пут се пружа далеко, вијуга и нестаје са видика, као да се сакрива, и у исто време сакрива и све оно што је далеко, и њему још непознато. А у своме развоју деца сазнају све више, хтеда би да сазнају много, питају и сама одгонетају...

„У једној шумици покрај пута...“, „... идући лутем од града до града...“, „... млади краљевић је јахао три дана преко брда и долина...“, причају мајке својој деци, или она читају у књизи бајки и приповетки. И сви ти јунаци који су ишли дугим путевима нашли су на крају своју срећу. Слушају деца или читају то, размишљају, маштају и желе да проживе све као и ти јунаци из бајки. Па није чудо онда, што воле путеве који вијугају у даљине и који би их могли одвести до зачараног дворца, до врта са позлаћеним воћем, у крај где сви људи живе радосно и срећно.

Хатиджа Кадивка

ПИШЕ: ВУКА ПОП-МЛАДЕНОВА

(3)

Грабили су страпутицама... загладили су у сметове. Ветар је хујао, дивљао опет куле од снега и разносио их; а за њима у коначу остао је мрак. Сама је у својој собици стара кадуна читала Коран и молила се за Баурку.

За њима није пошао нико. Тек кад је кроз грозну ноћ почело да пробија јутро окренули су се плашљиво за собом, видели су светиљке чули лавез паса и халакање.

Пред њима се наизирале тополе и воњаци и висока кућа окићена венцима. — Ха Дорчо... ха брата рођени... помагај јаукуно је Хусејин, притегнувши коњу дизгине.

Верна је животиња дахтала. Очи су јој биле изашле из дупље. Дрхтала је, са њених сани дизала се пара као магла, али она напреже последњу снагу, потскочи али се оклиану и сруши у огромни снежни смет пред собом.

Хусејин је разгртао рукама снег, отимао се и шапутао Кадивки насумице:

— Кадивке чедо... Алах ће помоћи... ће разгрне сметови, а ти не спи, сал не спи. Али Кадивка није више ништа чула.

Освестила се час касније дубоко у шодруму мале Хусејинове кућице на постели од сламе, покривеној губернима. Поред ње су чучали Хусејин и оба две хануме и повраћале је. А мало даље дахтао је још измучени дорат. И ту на тој постели сутрадан Кадивка је провела прву брачну ноћ а после године дана родила је на истој постели сина мрког дуголиког као што је била и сама.

Цафер бег је беснео. Обећавао благо ко му пронађе одбеглу девојку. Хапсио, мучио све што је било Кадивкино. Тада му једне ноћи у поноћ по мраку ушла у одају стара Хатиджа обгрлила му колена и казала:

— Арслану мој, стрина сам ти. Несам ти мајка, ама овај су те недра одојила... Не квари снагу и убавињу, не саби си шеф, Баурку нећеш да нађеш... Ноћас сам снила сан: искочи из воду мртва ледена и прокле ме. Кадуно казуј на бега снага ми се распала у Мораву нека ми пушта дом татка и браћу, свекра и девери и младожењу. Неје бија к'смет!

Уплашен пред том тајанственом поруком Цафер бег је послушао кадуну...

Дошло је и друго пролеће после страшне ноћи кад је Хусејин напрежући последње силе ископао из снежне гробнице и видео да су у даљини изчезле светиљке Цафер бегових сејмена, упртено полумртву Кадивку на рамена и потрчао из све снаге према својој кућици.

Поред њих је касео оборене главе као кривац верни дорат, додирујући без престанка својим узаврелим телом да их угреје.

Прскали су пунољци на високим тополама... Бањски потоци текли су живо између виских обала... Бледо зелени кукурек цветао је по брдима. Струјао је хладан ветар и разносио мирис расцветалих љубичица.

Кадивка је из свога затвора удисала кроз мали отвор те мирисе и снагу пролећа. Сузе су јој залевале побледеле образе и неодољива жеља да седне у један тако хладан и мирисави дан поред онога отњишта са кога су је душмани отргли... Међу онај мли свет који ју је са лелеком испратио. Обузмиао ју је све снажније и да јој даје стару моћ.

Једнога дана не казујући никоме увила се у јашмак, узела дете на руке и искрала се из куће... Ишла је снажно без страха. Свет се окретао за њом зачуђено све док није стигла пред капије Цафер бегове.

— Искам при бега, казала је првome сејменину кога је срела иза зидова. А кад су је увели она је стегла једном руком дете у наручја, другу је притегла дубоко на груди и учинила дубоко метаније.

Бег је седео запрепаћен, опружио руке према њој и питао:

— Казуј одокле си. Од мртвих или од живих?

— Од живи, казала је Кадивка. Бог ми чедо даде, ама досадише тамне зидине и пусто кријење, опрошћавај, ели утешај!

Бег је хујао неко време, није се мицкао затим је викнуо: ће опростим, а ма једно искам од тебе: казуј кој ти помогне онуј ноћ да ми побегнем?!

— Присегаш ли бесу да неће глава да заболи ни онога ко ми помогна ни његово чедо.

Бег је казао пригушено:

— Присегам!

Не исправљајући се, никако не гледајући бега у очи, Кадивка је рекла:

— Хусејин од бању...

Бег је скочио са миндерлука као камчијом ушинут и не гледајући више у Кадивку ударио седам пута у дланове окрећући се у ковитлац као да је с ума

сисао... Седам слугу улетело је на врата савијајући се до земље. Бег је грмео:

— Који и стремови спраљајте... Благо товарице... Злато из избе копајте... Коже, ћилими, оружје... Кад дође време Ислам на рају да помага, главу у торбу за њу да тура, наше беше... Ђе идем... Ђе се давам... Ђе се предавам... Дошло време!

А после десет дана текао је дугачки караван друмом поред бање и одводио за нарек Цафер бега из равне Мораве.

На топлим пролећњем дану Кадивка је њихала дете на високом доклату. Кад је караван замнуо она је спустила лице у руке и заплакала. Из последњих кола испод аријева махала јој је мала ручица Хатиде хануме.

(Крај)

Херта Мајен осваја свакога својим љупким погледом.

(Снимак: В.Ф.А.)

Из давине

Нису ми још прошле све бесане ноћи,
Ни суморни дани пуни хуле наде,
Ја још често плачем болан у самоћи
И тражим одмора да ублажим јаде.

И ма да сам овде сред цветне дивљине,
Где су виногради своје царство свили,
Ипак стално гледам у тамне даљине,
Где је мој Београд и завичај мили.

Зеленило свуда, песма на све стране
И старо и младо за радостну жуди,
Ја још тихо спевам и проводим дане
У скривеној чежњи која тишти груди.

Јер сам сад далеко од твојих очију,
Од твога погледа пуна ведрога сјаја
И уздаха немих који тајну крију,
О љубави чистој којој нема краја.

Јер и кад се вратим не знам шта ме чека,
Да ли нежност твоја и свршетак тмине,
Ил' разочарење или пакост нека,
Која често куша моћ моје судбине.

Нису ми још прошле све бесане ноћи,
Ни суморни дани пуни хуле наде,
Ја још често плачем болан у самоћи
И тражим одмора да ублажим јаде.

ПЕТАР К. СИМОНОВИЋ

Историјске анекдоте

РИХАРД ВАГНЕР И ВАГНЕРИЈАНЦИ

Рихард Вагнер обожавао је Росинијеву музику. Велики немачки композитор рекао је једном, када је радио на „Лоенгрину“, да се управо морао отрести Росинијевог „Вијема Тела“. Музика те опере толико је одушевила Вагнера, да је никако није могао заборавити.

Кратко време пре своје смрти, рекао је Вагнер једном свом пријатељу: „Ја признајем, да изнад свега волим Росинијеву музику. Али... молим Вас, немојте то рећи вагнеријанцима! Они ми то никада не би опростили!“

НАЈБОЉА КЊИГА ВИЛХЕЛМА РАБА

Чувени песник Вилхелм Раб био је често досађиван од радозналих људи најразноврснијим питањима. Једном листу, који је желео да зна, које књиге за њега имају највећу вредност, одговорио је песник: „Највећу вредност имала је куварска књига моје мајке и уложна књижица моје жене.“

ПРИЈАТЕЉ ЖИВОТИЊА

Карл Штајмец, познати стручњак на електротехничком пољу био је велики пријатељ животиња.

Једног дана, усред зиме, посетио га је један његов пријатељ у његовом лабораторију. Нашао га је где ради у дебелом капуту. У читавој просторији било је врло хладно.

— Зашто не наложиш у свом лабораторију, већ седиш код посла у зимском капуту?

Штајмец показа на фуруну, која је сва била напуњена хартијом, и рече:

— Један миш добио је младе у фуруни... Не могу да их извадим док мало не ојачају.

ШЕФЕЛ И ПАМЕТНА БЕЧЛИКА

Виктор фон Шефел, добро познат по својим песмама, био је редовно опкољен и скупљачима аутограма. Он је начелно одбијао све такве молбе. Једна млада Бечлика написала је песнику највиши лист, у коме га је молила да јој објасни смисао Гетеових речи: „Све се на свету може поднети, само не низ лепих дана“. Шефел је одговорио: „Госпођице. Ви сте глупа гуска. Гетеова реченица коју сте цитирали треба да гласи: Све се на свету може поднети, само не низ глупих питања“. После неколико дана Шефел је примио следеће писмо: „Поштовани господине! Ви се варате, ако мислите да сам ја глупа гуска. Ја сам паметна гуска, јер сам мојим писмом коначно добила Ваш аутограм.“

ПРО ПАТРИА

Теодор Фонтане срео је једном једног господина, који је нарочито желео да му импонира својим великим патриотизмом.

Фонтане му је одговорио:

„Љубав за отаџбину је лепа ствар, — али борба за отаџбину је још већа ствар!“

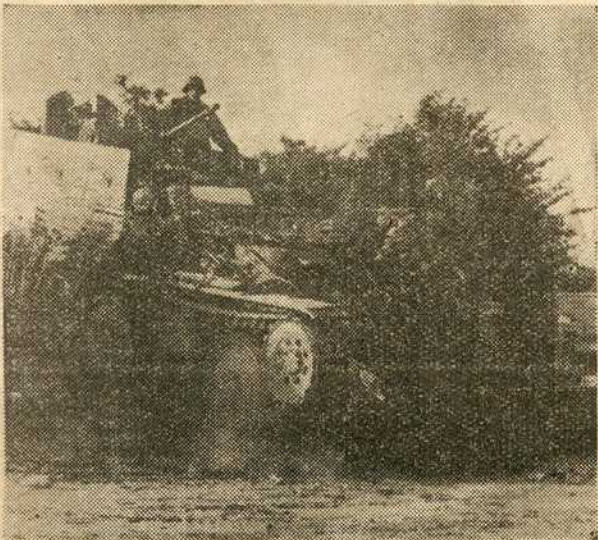

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Инвазија

Најзад је дошло до дуго наговештаване инвазије у Западној Европи. Англосаксонске групе искрдале су се на узаној траци земље у Нормандији. Све ово међутим није изненадило немачко војно вођство које је поред атлантског бедема сиремило и довољан број трупа да одговори на овај напад на Европу. Серија слика коју доносимо приказује призоре из првих борби на новом војишту

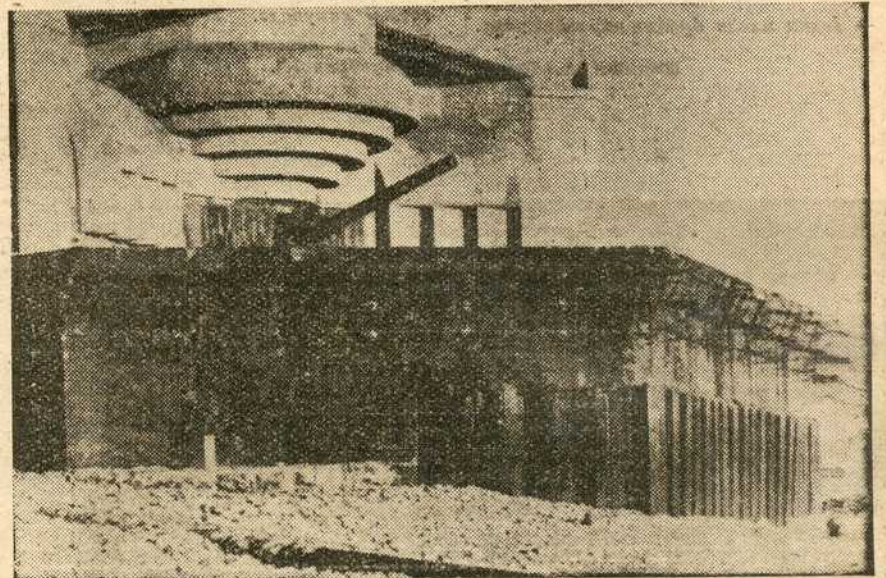

1 — Немачке противме-ре су у току. Добро камуфлирани јуришни топови с моторном вучом јуре у жарште битке.

2 — Већ првога дана инвазије заробљен је велики број савезничких падобранаца који су се спустили иза немачких линија.

3 — Варош Кајен, која је била поприште најжешћих напада од стране Англоамериканаца, још увек се налази у немачким рукама.

4 — Услед терористичких напада Англосаксонаца цела варош Кајен је гомила рушевина.

5 — Тешка поморска оруђа чувају улаз у једно пристаниште на западној обали Атлантика. Ова утврђења су саставни део „атлантског бедема“.

6 — Споменик палим Французима код Вердена у рату 1914—18 године порушила је тешка артиљерија британских ратних бродова.

(Снимци: СС—ПБ)

Вамп

1 — Са свих страна из села девојке
полазе на вашар.

2 — Пре него ступе у коло гледају до
кога би се ухватиле.

3 — Један млади брачни пар на вашару.

(Снимци: А. Овмић)

4 — Док коло игра посматрача
је увек доста.

5 — Уз звуке хармонике коло
игра.

6 — По завршеном колу прија
гутљај лимунaде.

7 — Две сеоске лепотице под
„сунцобраном“.

6

И
В
Е
Р
З
И
Т

Када, када је много посла око летње у њивама, и када сељаци од мрака до мрака без престанка обрађују своја поља, за сеоску омладину добро је дошао један недељни вашар да се одвоје од земље, да забораве на посао и да се провеселе.

Ономад на вашару у Реснику, крај Београда, било је врло весело. Већ од раног јутра, после службе божије у цркви, започела је врева на вашару. Сеоска омладина долазила је са свих страна, обучена у богата стајаћа одела, тако да је изгледало као на некој модној ревији народне пошње. Гласове продаваца заглушивала је свирка хармоника и тамбурица, разговор, гласан смех, топот ногу и песма. Коло је тресло на неколико места, једни су наигравали дру-

ге, такт игре бивао је све бржи, играчи задиханији.

И тако је то трајало цео дан. Момци су загледали девојке. Ту су нашли многи, који су се по мало загледали, прилику да се упознају, они који су се волели могли су да буду цео дан заједно, дата је по која реч и као резултат биће сватова на јесен. Пријатељице су се поред кола напричале до миле воље, а другови један другом препричавали доживљаје.

Тек пред вече вашариште се полако почело празнити, престајала су кола, утишала се свирка, а сеоска омладина разилазила се кући уз песму и смех да сутра опет прилегне над земљу-хранилицу своју. Али ће сећање на вашар остати још дуго свеже и пријатно...

а селу

Племенић Говек

У седам сати увече, г. Петровић, директор једне велике престојничке банке, уђе у собу своје жене, која је седела за својим писаним столом. Она се трже, нешто хитно прикри, а потом се силом благо насмеши.

- Ти си плакала?
- Нисам!
- Јеси, плакала си.
- Па добро, плакала сам.
- А што, срце моје? Ко те увредио?
- Не питај. Не могу да ти кажем...
- Али ти ми то мораш рећи!
- Не, не, не могу да ти кажем. Нема смисла...

— Што си смешна. Зашто нећеш да ми испричаш шта је било. Зар мени нећеш, мени?

После кратког снбивања она најзад рече:

- Добила сам данас писмо, и то од неке непознате личности
- И у њему ти се свакако јавља како ја имам љубазницу, је ли?
- Да.
- И ти, наравно, верујеш у то?
- Не верујем.
- Па ипак си плакала.

— Морала сам. Јер, при свем том што у тако што не верујем било ми је тешко, врло тешко. Та непозната личност нише тако убедљиво да човек мора да поверује да ту има нешто истинито... Помало сумњам... Молим те, немој ми замерити...

Господин Петровић ју је подуже погледом проучавао, а затим јој рече:

— Не замерам ти. Жена си, па није ни мало чудо што више верујеш неком одвратном ниткову кога и не познајеш него мени, своме најбољем пријатељу. Дванаест је година откако смо нас двоје муж и жена; теби је познато шта ја све мислим и осећам, куда се све крећем и каквим се идеалима одушевљавам, и при свем том једно анонимно писмо пореметило је сву твоју веру у мене...

— Али у писму се наводе имена и чињенице!...

— Имена и чињенице?! Дај да видим то писмо!

Жена му га брзо пружи. У писму је стојало:

„Поштована Госпођо, Сматрам за своју непријану дужност да вам саопштим, да ваш муж није достојан ваше љубави. Он има љубазницу. Већ преко шест месеци одржава односе с једном девојком, која се зове Ела Стевић. Та особа станује у Космајској улици бр. 92, код неке госпође Крековић. Стај плаћа ваш муж...”

— Да страховите ли нискости! узвикну г. Петровић, пошто прекиде читање.

— Није то све, читај до краја!

Он настави:

„... Ваш муж посећује ту Еву Стевић готово сваки дан. Ако ми не верујете, изволте се известити код вратара који господина директора већ врло добро познаје. Извините што сам вам све то тако свирепно изнео, али не могу и даље мирне душе да гледам тај толики неморал...”

Жена која је читаво преплашено пречитавала израз лица свога мужа, присту-

пи му ближе и оштрим гласом упита га: — А сад?... Шта велиш сад на све то?

Он је остао потпуно миран. И пошто мало оклеву, рече јој:

— Не велим ништа. Све је то истина — Истина? Знала сам ја то... Знала сам.

— Ниси знала ништа и не знаш ништа... Истина је... само не то да сам ја у односима са госпођицом Стевићевом... Све ћу да ти испричам...

Жена је тихо плакала. — Не плачи. Слушај. Могао бих све да ти поричем пошто те добро познајем и знам да се никада не би обратила ни вратару ни никоме. Али немам чега да се бојим — могу ти мирне душе рећи сву праву истину.

— Истину? промуца запрепашћена жена.

— Да, истину, настави он. И тада видиш да сам узор од мужа и грађанина а да тај анонимни достављач није испирава човек. Не узима ме љубав за госпођицу Стевић, већ чисто хришћанско милосрђе... Та девојка је једно веома несрећно створење... створење које би нашло смрт у таласима Саве да не беше мене...

Жена се и против своје воље сва стресе.

— Било је то јесенас, настави он, када си била у Пожаревцу код мајке. Седео сам код „Варош капије“ с неколицином колега. Био се већ спустио мрак када сам кренуо кући. Било је пријатно вече и ја сам заклео да се мало прошетам. Упутио сам се ка Савском пристаништу. Ишао сам замишљен кал од једном пред собом угледах једну девојку, која се спремала да скочи у Саву. Нећу да ти опширно причам како сам је ичепео и одвукао у страну, како је и колико јадиковала и преклињала ме да је пустиш. Покорила се тек кад сам јој припретио да ћу позвати стражара...

Будалора

Вера Петровићева, лепушката жена, својих двадесет и три године, прика, седела је у наслоњачи и читала. На сточићу крај ње био је прибор за кафу. Њено нежно тело украшавала је свилена ницама. Утонула је у читање. Било је тихо, само се чуло кудане сата...

Врата од собе су се дискретно отворила и ушла је служавка. Нежно, љубичко створење у наслоњачи се помакло и погледало сат.

— Марија, да ли је већ доручковао господин?

— Да, милостива. Однеда сам му поручак у канцеларију, каже да има данас много посла.

Вера је лако удахнула, запалила цигарету и наставила читање. Врата су се нагло отворила и у собу је ушао Јоца. Витак, више леп на ружан, својих тридесет година. Приближио се Вери и љубио је.

— Опет пушиш, Вера?

Није му одговорила, већ је само бацила књигу на сто.

— Зашто ми не одговориш? Шта сам ти очет урадио? Нежно је питао Јоца.

— Нећеш да ме пустиш мајци.

После тога дознао сам све: Она је из врло добре породице. Неки неваљалац завео ју је. Родитељи су за то дознали и одрекли је се.

— Ужасно! прошапутала жена.

— Да, ужасно, али нешто што се скоро сваки дан догађа. Шта је девојка могла да очекује од живота. Без пара, напуштена од свих очајна остајаше јој једино срам и беда. Млада мученица је више воледа да сама себе лиши живота.

Снајалио сам се на то кувачио створење. Умирио сам је, дао јој новаца, узео сам јој стан код г-ђе Крековић и обећао јој да ћу се за њу заузети, наћи јој какво место у банци и измирити с породицом једном речи да ћу је вратити животу. Сада она ради у мојој банци као дактилографиња. Шта, више, један од мојих чиновника знаш онај мали Станковић плави што има велике наочаре? Не знаш свејелно. Е, тај хоће да је узме а онда родитељи ће се нема сумње, с њоме измирити. Као што видиш све се врло добро завршило. Ево у томе је сав мој грех, а ти сада рали штогод хоћеш. Можеш да ми верујеш, а можеш и да ми не верујеш. Испричао сам ти свшту истину. А све оно остало у том писму срамна је лаж!

Она додиже своје очи, још пуне суза, и бојажљиво га упита:

— А зашто ми то све ниси испричао раније.

— Зато што тада ниси била код куће; а после... теби је врло добро познато да ја тајно чиним многа добра дела... Да није било тог достављача, та ствар би остала вечна тајна, као год што је вечна тајна остао многи и многи мој поступак.

Олакхнувши жена рече:

— Та ја нисам ни за часак посумњала... Знала сам да ме не би изневерио... Ти си толико добар, племенит.

— Ето, све ти увек говорим, рече јој он и помислов је по образу а затим помисли! Но, сада ћу моћи мирно да наставим с Елом. Ма шта причао, ова моја никоме више неће веровати. Само да ми је знати ко је то могао све тако тачно дознати!

МИОДРАГ СТАМЕНКОВИЋ

— Или и не мораш више да се вратиш отсече Јоца. Повлачећи задњи дим, Вера је направила гримасу.

— Идем! Да знаш да не дозвољавам више да ме тиранисеш. Ускрађујеш ми сваку радост.

— Шта кажеш? Ја те тиранисем, ускрађујеш сваку радост? Па сваку жељу коју ти у очима прочитам одмах испуњавам — то ти мени трујеш живот...

Вера је искочила из наслоњаче, подбочила се рукама и развикала:

— Ти, ти, тиранине! Зашто нећеш да ме пустиш мамп?

У њеним очима су засијале сузе а тело је почело да се тресе од плача... Јоца је узео за руке, привукао себи и тешко:

— Вера буди паметна. Знаш да ниси најбољег здравља и хоћеш да путујеш. Зар хоћеш да ми се разболиш? Да имам више времена, пошао бих с тобом. На тебе мора да се pazi као на мајо дете...

Није му дозволила да даље говори, истргла му се из загрљаја и љутито лупнула ногом.

— Идем, јер ми ништа није!

Прискочила је вратима и позвала девојку.

— Марија, спремите ми кофер за путовање, идем кући.

Служавка је погледала испод ока Јоца и отишла.

Вера је поново села у наслоњачу и више нису говорили. Јоца је пушио и нервозно шетао по соби.

Одједном нека нагло закуца на врата и у собу уђе најбоља Верина пријатељица Аница, весела и несташна црнокоса девојка плавих очију. Њу је Јоца називао „мој тип“; кадгод је хтео Вери да наљути, и овога је пута Јоца нагло устао и пошао јој у сусрет.

— Добро дошли, Анице! радосно је примио и афектирано јој пољубио руку.

Аница се гласно насмејала и обративши се Вери, запитала је:

— Шта ти се десило, Вера? Некако си тужна и имаш уплакване очи. Покажи ми лице. Што сте се опет свађали?

На Вериним очима поново су се показале сузе.

— Хоћу да путујем мајци, а Јоца неће да ми дозволи.

— Вериде, не плачи, он ће те већ пустиш.

А затим се обратила Јоци са манушким осмехом:

— Зашто Јоцо нећете да пустиш Вери? Бојите се да ће вам бити досадно? Па зар немате мене да вам правим друштво и да вас тешим? Доћићу увече код вас, скуваћу вам чај, свираћу у клавир, разговараћемо... Пеће вам бити воштите досадно, испунићу вам самоћу.

Јоца је слушао полуотворених очију и блажено се смешкао.

— Добро, Анице, решено је. Вера нека иде. А ви ћете заиста долазити увече да ми скувате чај?

— Доћићу сигурно, али сада ме немојте више задржавати, јер журим код кројачице.

Јоца је испратио и још једанпут у вратима јој је довикнуо:

— Немојте заборавити да треба да мотешите!

Затворивши врата, вратио се опет у собу, дохватио књигу и задубио се у читање.

Било је тихо... Вера се врпољила у наслоњачи као мачка. Пошто је муж није примећивао, одједанпут је устала, пришла му је и обесила му се о врат.

— Јоцо!

Јоца као да није ништа чуо и примомљивао, прелиставао је даље књигу.

— Јоцо, немој више да се луташ на мене, бићу добра. Да ли ме још волиш? Ја нећу да путујем и слушаћу те увек.

— Хм! А неће ли се наљутити твоја мама?

— Неће, радосно је ускликнула и пошла према кухињи.

— Марија, немојте ми паковати кофер, ја нећу путовати.

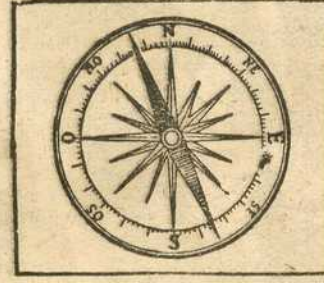
— Нећу, госпођо, и онако сам заборавила да га донесем...

М. СТ.

Пооналазак бусоле

Бусола се први пут помиње у кинеским писаним споменцима из једанаестог века. Од Кинеза за бусолу сазнали су индиски морепловци, који су опет у тајне бусоле упутили Арабљане. Тек од Арабљана, са којима су били у сталном додиру, европски морепловци сазнали су за тајне пловидбе помоћу бусоле.

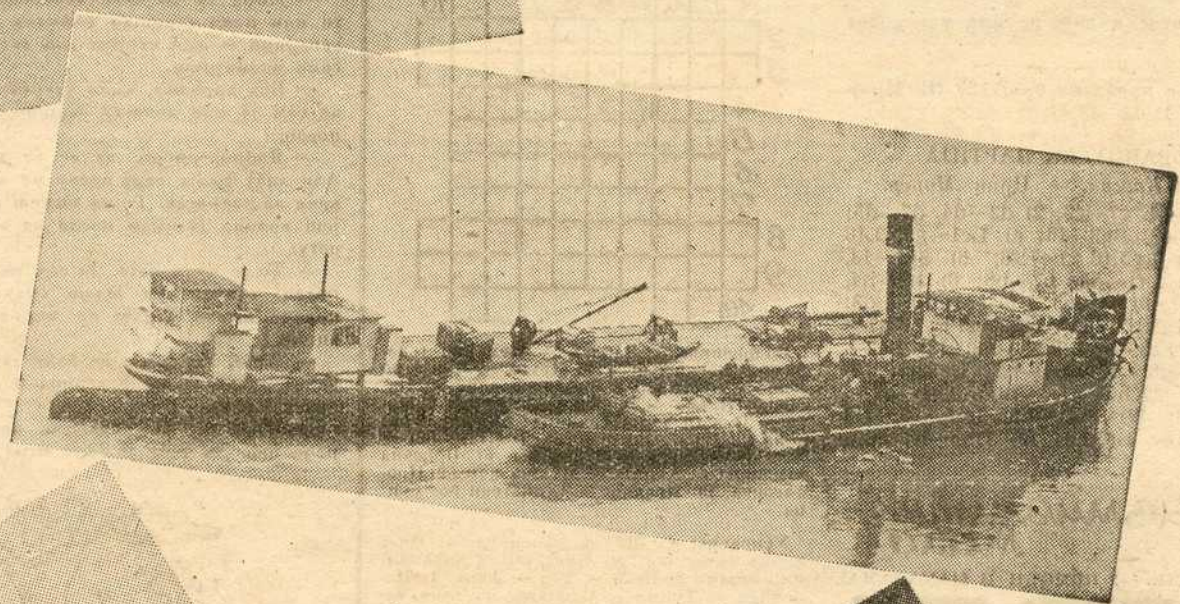
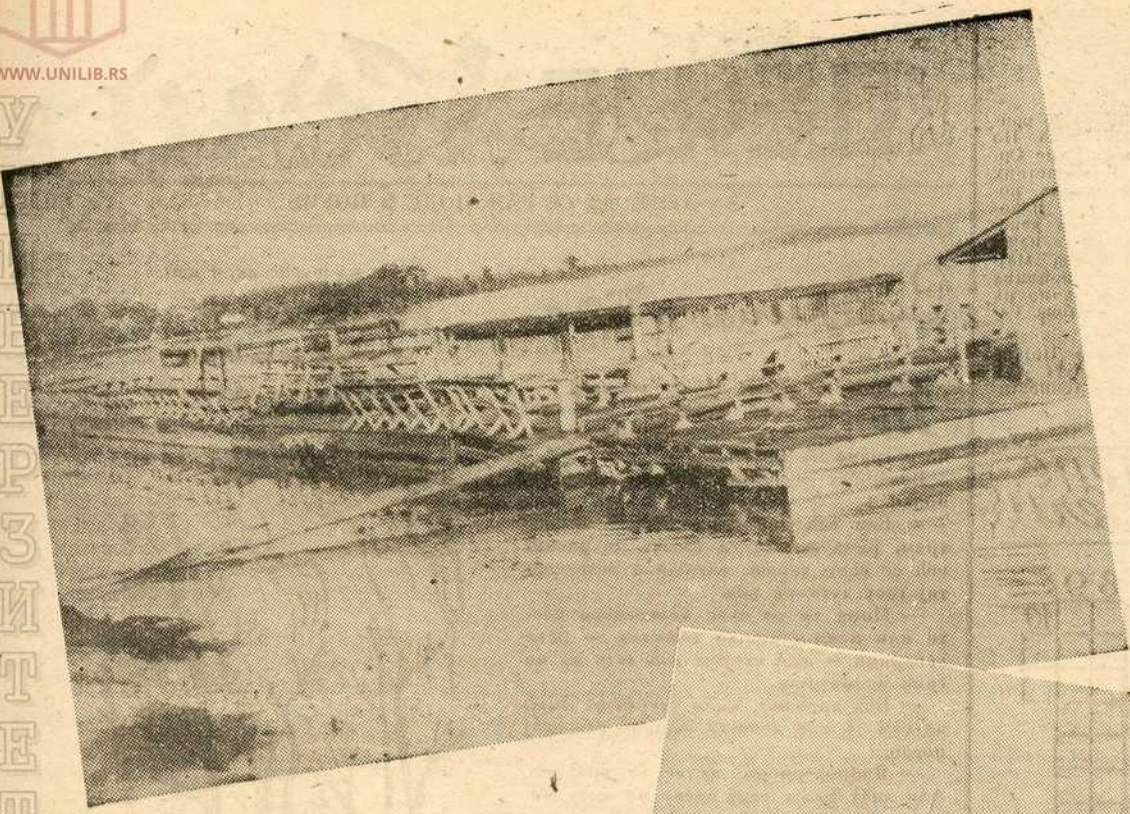
Прве бусоле, којима су се служили морепловци, састојале су се само од обичне магнетске игле, која је слободно плувала по површини воде. Тек касије је Италијан Ђоја дошао на идеју да магнетску иглу стави на чврсту подлогу, да је смести у кутију, тако да је била много згоднија и за ношење и за употребу.

Ова оваква бусола усавршена је тиме што су испод бусоле оставили таблу са поделом на степене.

Како се штеди гориво?

Гориво се лепо припрема и чува за зиму. У топлим месецима ложи се само за кување јела, печење хлеба и грејање воде. Да би се свако парче горива искористило што потпуније, треба по правилу истовремено посвршавати све ове послове. Пре него што се запали ватра благовремено се умеси хлеб, очисти поврхе урели месо, насече лук итд. Кад је све припремљено, не ложи се нимало дуго но што је стварно потребно. За печење хлеба потребна је јака ватра, па је зато згодно њу искористити за јела која се веже кувају. У дане кад се не пече хлеб, најбоље је готовити јела која се брзо и лако кувају. Тако ће се ложити кратко време и потрошити мало горива. Добро је увек припремити узгредно и топлу воду за прве судова, рубља и сличне потребе. (ЗТН 1).

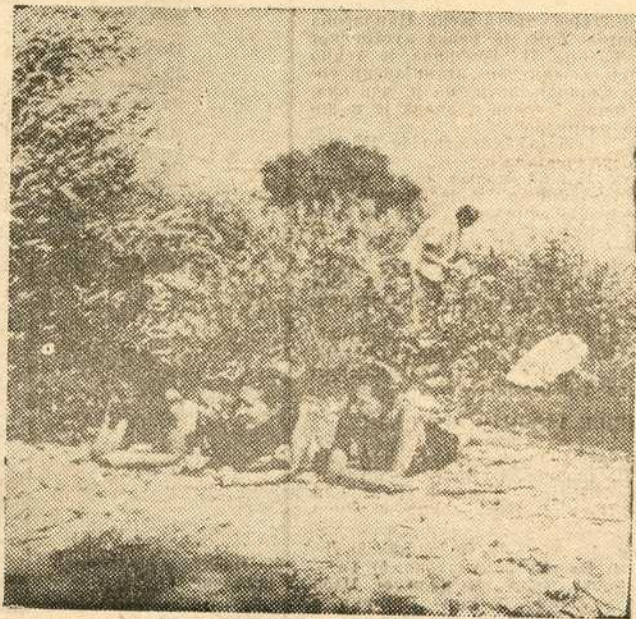

У сезони купача

Зуни је. Лето. Али ове године као да није лето... као да је „Неко“ изгубио календар и заборавио на купаче, на оне праве, који улазе у воду на Бурђев-дан а излазе из ње поново у јесен.

Код „Шест топола“ на Сави нема купатила, нема ни купача. Тамо, где су раније дефиловале хиљаде тела разне димензије, боје, година старости и лепоте у разнобојним костимима и где се чуо весели жагор младежи, данас је пусто, нема никога, чује се само одјек чекића неке радије јединице...

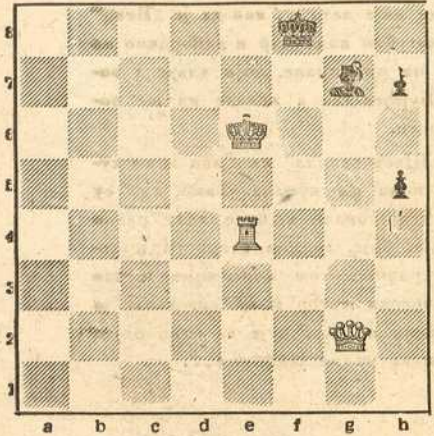
На Дунаву код „Шангајца“ тако исто. Можда чак и горе. Вода је још велика и док јато гусака и пловки замењује купаче, теретни бродови и црни шлепови преморених удова дремају на сунцу, погледом одјекне песма крманоша или се зачује ударац удице крманошевог сина или ћерчице којима је шлеп и кућа и град и биоскоп и позориште... Све...

А тамо негде на Дунаву, поред неког села, они који су емигрирали враћају се у прошлост, замењују модерне кабине камењем на обали, врбама, пањевима и зеленом травом, сјаче се, облаче костиме које су давно ставили у архиву, расхлађују се и чекају стрпљиво на време када ће се поново вратити код Шест топола или Шангајца...

(Снимци: М. А. Тодоровић)

ШАХ

ПРОБЛЕМ БР. 130
Е. Фербер

Бели вуче и даје црне мат у два похода.

Решење проблема број 129 (В. Прој-сверка): 1) f4-f5.

ФРАНСУСКА ПАРТИЈА

Бели: Крели. — Црни: Морер.

- 1) e2-e4, e7-e6; 2) d2-d4, d7-d5;
- 3) Sb1-c3, Sg8-f6; 4) Lc1-g5, Lf3-e7; 5) Lg5-f6, Le7-f6; 6) Sg1-f3, 0-0; 7) Lf1-d3, b7-b6; 8) h2-h4, Lc8-b7?; 9) e4-e5, Lf6-e7; 10) Ld3:h7+, Kg8:h7; 11) Sf3-g5+, Kh7-g6; 12) Sc3-e2!, Kg6-h6; 13) Se2-f4, g7-g6; 14) h4-h5, Le7:g5; 15) h5:g6+, Kh6-g7; 16) Th1-h7+, Kg6-g8; 17) Dd1-h5, Lg5-f6; 18) Th7-h8+, Lf6:h8; 19) Dh5-h7 mat.

Размислите мало

МОРАТЕ СЕ ПОМОЋИ И МАКАЗАМА!

Препознајте најпре ове црне шаре на мало дебљу хартију. А када то учините, о маказама испеците сваки део. Од ових деоет делова она покушајте да саставите слику једне брзе животиње. Које? Видећете у одговору који вам дајемо у идућем броју

Одговориће одговорно Да или НЕ

1) Да ли је звезда Сиринус увек имала белу боју?

2) Да ли је парина Јелена, жена цара Душана, била писмена?

Тачни одговори: 1 — Не. Сиринус долази у ред таконзаних променљивих звезда и у старо римско и грчко доба имао је привекасту боју, а данас је сасвим бео. Исто тако звезда Кастор била је некада сјајнија од звезда Полукс, а данас је обрнуто.
2 — Да. Парина Јелена за оно време имала је врло високо образовање. Отуда је врло много помагала књижевност и уметност. Постала је српска парина о Ускроу, 19. априла 1332 године.

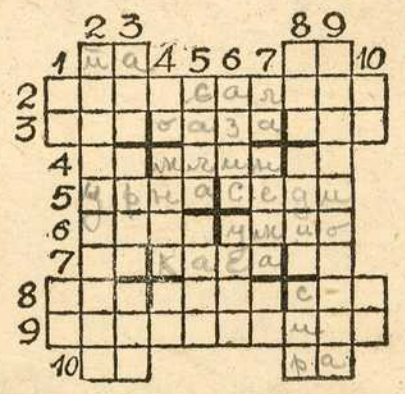
Који је одговор тачан?

1 — Вук Конде је десниот путописац влатарски уметник митрополит

2 — Дифузија је: болест физички израз биљка астрономски израз

Тачни одговори: 1 — Вук Конде је српски влатарски уметник из XVI века. По свој прилици био је родом из Јужне Србије, радио је у Призрену. У манастиру Дечанима постоје два комада ринида, кованих и вајаних вештачки у сребру и добро позлаћених. На њима су, сред декоративних, филигранских резбарја израбени ликови преко двадесет Исуса Мајке Божје, евангелиста и шестокричних анђела. По оригиналном запису радио их је Вук Конде 1570 године за ктитора Ративоја.
2 — Дифузија је физички израз. Појава прелажена једне течности у другу кад су оне мирне то јест мешање течности, назива се дифузија.

Укрштене речи

Водоравно: 1) Дакле? — Немачки генерал. 2) Богинја игре. 3) Друго — Пријатно место у пустињи — Библиско лице. 4) Напоако: Према — Волењина — Узвик. 5) Мрка — Смести се на седишту! 6) Врница (без а на крају) — Опрао лице. 7) Шампион — Благоста — Лична заменица. 8) Показна заменица — Акција — Мушко дете. 9) Професорка. 10) Предлог — Египатски бог сунца.

Усправно: 1) Лична заменица — Опет лична заменица. 2) Ненастајен (провинцијализам). 3) Коло — Ток — Зоља. 4) Половина — Тмина — Напоако: на томе месту. 5) Дворана — Служи за купање. 6) Египатско божанство — Оно што је одређено за сејање. 7) Нота — Не поседује — Лична заменица. 8) Бог ветра — Одељење, отсек — Млечни производ. 9) Место у католичкој цкви. 10) Коњ — Предлог.

РЕШЕЊА

ИЗ 129-ОГ БРОЈА

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ОДГОВОРИ

- 1 — За време Карађорђевог управе био је први министар просвете у Србији Доситеј Обрадовић; он је отворио Велику школу.
- 2 — Први физички експерименти вршени су тек крајем педесетог века.
- 3 — Ридијум се распала за 1580 година, тако да од једне количине, редимо 1000 грама, остане после 1580 година свега половина, дакле 500 грама. Од тих 500 грама распадне се за даљих 1580 година опет половина дакле 250 грама и то тако траје све док се и последњи атом радијума не распадне.
- 4 — Фреске у мозаику у цркви Св. Ђорђа на Опленцу имају вијансе хиљаду и шест стотина разних боја.
- 5 — Круна којом је крунисан краљ Петар I Карађорђевић 1904 г. у Београду саливена је од Карађорђевог тона.
- 6 — Марија Лујза, друга жена Наполеона Бонапарте била је ћерка аустријског цара Франца II. Говорила је течно немачки, француски, италијански, енглески и шпанолски, па је чак знала и нешто турски а знала је и повољно латински.
- 7 — Сунце од Земље удаљено је 150 милиона километара.
- 8 — Никола Пашић пошао је у школу привично докпау у једанаестој години јер је гимназију када је онда имала шест разреда, свршио у 21 години.
- 9 — 17. септембра 1881 организовао је Јован Ристић своју странку под именом „Дрвжина за помагање српске књижевности“.
- 10 — Научници су утврдили да старост наше земље износи најмање 1,5 милијарду година и да свакако није већа од 2-3 милијарде.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Водоравно: 1) Олег — Арум. 2) Апелацијом. 3) Бесарабија. 4) Ер (Р) — Ала — Бум! — Он. 5) Иван — Егав. 6) Шахирали. 7) Ерос — Врвн. 8) Ива — Рис. 9) Омен. 10) Ас.
Усправно: 1) Абе. 2) Оперитице. 3) Лес — Авари. 4) Ел (Л) — Алахово. 5) Га — Рани — „Сама“. 6) А. П. (Август Цесарс) — Абер — Внес. 7) Ри — Бугарин. 8) Уји — Малус. 9) Мојовић. 10) Маи.

ДЕЧЈЕ ВЕСТИ

ЗА ДЕЦУ, ДА СЕ РАЗОНОДЕ И ПОУЧЕ

Веверица и пас

Или си један прост леђивац — рече пас веверици осорним гласом, леђивац који само скаче с гране на грану.
Веверица му баци једну љуску од ораха.

— Ево већ два сата како те посматрам, рече пас, и ти ништа не радиш већ се само играш, скачеш и истресаш тај твој дугачки реп.

— Мора да си неко беспослено песито или неки страхан леђивац — рече веверица — кад стојиш два сата да ме само посматраш.

— Без вређања, мали угурсузе! Знај, да сам ја пре доласка свршио сав свој посао.

— Добро, добро, да се не вређамо. Али знај да ја свој посао не могу никада да завршим. Ти не можеш да верујеш колико ја имам посла на овом дрвету.

— То је чудновато. Ја сам видео твој посао: скачеш да једеш орахе, и да празне љуске бацаш на мирне пролазнике.

— Није. Уосталом не буди такво гуњало! одговори му веверица и баци му другу љуску.

— Како су нам судбине различите, рече пас. За тебе је само игра и задол-

Кад из школе кући иде, она чека и залаје кад га види излазека.

У сврвет му бизо гуди, репом врти. Бата вели: — Другови смо све то смрти!

М. ВАСКИН

И ОВО ЈЕ СКРИВАЛИЦА

Кад у ове голе гране загледаш се с друге стране, изненађен бићеш вас'ту се вешто крије.

С. П

вољство. Ти немаш другог посла до да се забављаш од јутра до мрака по овом зеленом дрвету.

— Пријатељу, не завиди мојој судбини. Има, без сумње задовољства која уживам; али није само то. Лето не траје без престанка и ти не знаш како ја живим кад опадне лист са дрвета, када рода нестане, а ветар заурла шумом. Сети се да ти и тада имаш своје склоности и свој оброк.

— А да ли би се ти мењала са мном.
— Не, као ни ти са мном. Знаш да и ти, као и ја, имаш и добра и зла и измири се са судбином. Кад ја зими понекад гладујем и мразем се, ја се не жалостим помишљајући како је теби угодно поред ватре. Имај и ти мало срца и не завиди на моме садашњем сунцу на мојој веселости и знај, да су наше судбине много сличније него што то теби изгледа.

М. СТ.

ДОБРИ ДРУГОВИ

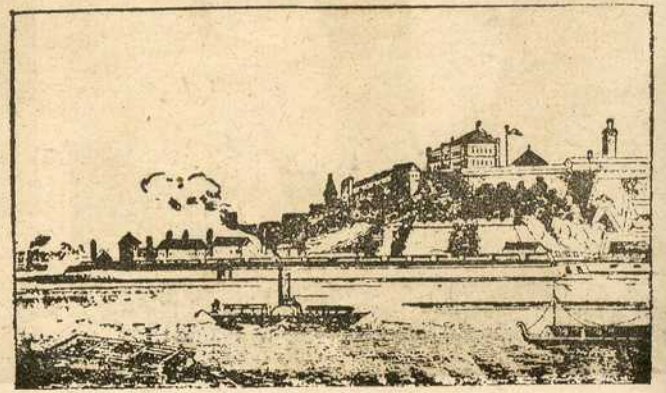
Мали бата своју кучу много воли. Кад тој лаје хлеба шећер, она моли

Поздравља се кад тој каже: — Шапу пружи! Послушна је. На њу нема да се тужи.

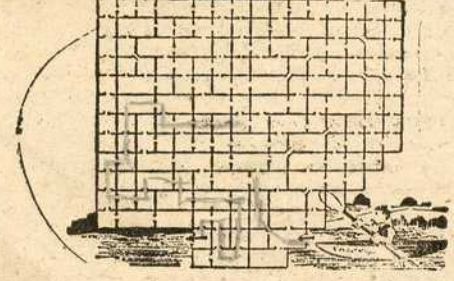
Ал' зато се о тој бата увек брине. Због ње некал и залога! свој откине.

ИПАК ЈЕ ТАКО КАО ШТО ВАМ КАЖЕМО

Ово је изглед београдске тврђаве из друге половине прошлог века.

НИЈЕ ЛАКО БИТИ ВЕСЛАЧ

Веслач Панта хтео би да се провоза мало по слободном мору, али пре тога треба да прође кроз читав сплет препрека. Помозите му да се што пре дочепа слобод!

КРАВА И ТЕЛЕ

Наша крава отелела једно лепо теле. Ноге су му шарене А чини му беле!

Теленце је било лепо Као бела вила. Да ј' имало још и крива Било б' права вила!

Кад му мати оле негле Оно слатко муче. А не као друго теле Није с' чини да буче!

А кад је повасло Није било мило. Није више мило К'о што је пре било!

ЖИВКО КРУНИЋ, ученик IV разреда основне школе у Крупама

Тајна

Печујно се дошуњала ноћ,
 Дивна и ведра јунска ноћ, кад се
 шипи опојни мирис свеже траве и цвећа.
 Мрак је посејао тишину на зелена
 поља, на стабла и на село.
 Природа већ сања.
 Кроз сребристе нити маглице, што
 се као свилени вео дагано уздиже и
 крили пољима, безброј сјајних и треп-
 тавих очију свемира прати моје мисли.
 А мисли моје лете и лутају.
 Лете високо горе, у тајне планете...
 и лете... и траже, траже жељно.
 Ал' тајна је све и свуд...
 И с' тужним певом поца што се јав-
 ља, као птица поломљених крила, ми-
 сли клоњу.
 Немоћно.
 У мрак...

Драгоцвет, 1944.

СЕЛ. В. МИЛОСАВЉЕВИЋ

Растанак

Не тужи, драга, за растанком овим,
 Што очајно „збогом“ кида срца наша,
 И што љубави, безмерне и дивне,
 До краја није испијена чаша.

Не тужи, драга, јер вечно до гроба,
 Док неба, сунца, сјајних звезда има,
 Мирисли цветак љубави нам нежне
 Остаће вечно у мојим грудима.

Драгоцвет, 1944.

СЕЛ. В. М.

Данас те волим

Ти ниси она о којој сам снев'о
 У младости кад сам чисту љубав хтео;
 Ти ниси она о којој сам нек'о
 Да ћу јој живот поклонити цео.

Данас те видим, сутра можда већу,
 Сутра беш с другачијим путем поћи,
 Погледам својим дајући му срећу,
 Осмехом благим жуђећи му моћи.

И зато, драга, данас када сване,
 У прве сате магличасто-сиве,
 Поћи ћу с тобом кроз цветне пољане,
 Зелене шуме и поспане живе...

Затим ће сунце обасјати чило
 Пурпуром својим сва смарагдна благо,
 Кроз ромор грања рећи ћу ти мило
 Како те волим и да си ми драга.

И целог дана причаћу ти сетно,
 Кроз занос среће назваћу те Богом,
 А када тама скрије поље цветно
 Ми ћемо једно другом рећи збогом.

Ни суза неће пасти из мог ока,
 Ни мис'о једна што из патње бива,
 То неће бити ни рана дубока,
 Нити ће душа уздахе да скрива.

Па ипак, драга, много си ми дала:
 Тренутак среће у болу је доста.
 Данас те волим — за данас ти хвала —
 За сутра знам да успомена оста...

М. ВАСКИН

Мајска ноћ

Дивна је ноћ расцветалог маја!
 Тад се рађају чежње и снови,
 У мору месечевога сјаја
 Душа по илузијама пловља.

Најдражи ми предмет лепих снова
 Младићска машта диже и краси,
 Слика драгог бића сад је нова
 А прети дрхте мрсећи власи.

Остављам месец сузних очију,
 Нека иде даље, нека пловљи;
 У неирозирној се тами крију
 Моји мисли, ал' далеки снови.

Бела Паланка

А. ПЕТКОВИЋ-ЦАНЕ VII

О, жено млада...

Као кад лахор по пољу цирне
 Вечером, кад сутон на земљу пада,
 Тако ми душу неки дрхтај дирне
 Кад тебе видим, о жено млада...

Ја добро знадем да си срећна била
 У својем дому, крај мужа свог,
 Ал' једног дана ниси ни снвила
 Да ће ти Благви отети га Бог.

Уздаси твоји још к њему теже,
 Ал' душу залуд раздире ти јад,
 Јер дани среће све даље беже,
 И горка судба остаје ти сад...

Можда је судба с тобом тако хтела
 Да вечно патњиш кроз живот свој,
 И желиш оно што не би смела,
 Те најзад кланеш у патњи тој.

Ил' можда живот разумеш тако
 Да више нема чему да се нада,
 И пушташ себе да тонеш лако
 У мутни врлог, о жено млада...

Пролеће небо над шумарком.

(Снимци: приватна својина)

Страстима својим одана си цела,
 Уживаш живот какав ти се пружа;
 Свесна си чари свог дивног тела;
 Једном беш ипак свенут к'о ружа.

Ал' ти си жена горда и смела,
 О својем болу истину скриваш;
 Од свог живота много би још хтела,
 О лепшој срећи потајно сиваш...

Често се питах шта оно беше,
 Дах' права љубав ил' само страст,
 Кад твоје чари свег ме занеше,
 А с врелих уста нијаш ти сласт...

И зато ја бих желео знати
 Каква те увек то мучи тајна;
 Да ли те можда проклетство прати,
 Ил' људска злоба и завист трајна.

Знам да те свуда зову и желе,
 Да ти се ласка и дива сада;
 Ал' кад ти очи једном буду свеле,
 Остаћеш сама, о жено млада...

Београд, 1944 године.

А. КОЈАДИНОВИЋ

Моји снови

Ностаје вас редом,
 Моји драги снови
 Једног ће те дана
 Радвејани бити,
 К'о кад петар лишће
 Са грања обара,
 Да препуцку земљу
 Са њиме окити...

МИЛУТИН В. СТЕВАНОВИЋ

Зашто?

О, људи, зашто мучите нас више,
 зар није било доста патње ове!
 Ил' би хтели да се српско име збриште,
 име, што је сјало кроз многе векове!

О, зашто нам нове задајете ране,
 зашто старе ране да опет крваре!
 Што нам тамо гроба увијате дане,
 зашто заплакаше опет гусле старе?

Ми питамо: — зашто? — одговора нема,
 хладни неосетни ћутите ко стене,
 а демонска сила нове патње спрема;
 за невинне жртве, дечицу и жене.

Од многих домова рушевине стоје;
 звона тужно звоне зимну опростаја.
 Где наричу мајке изнад деце своје —
 мртве — и грцају у болу без краја.

Разлирете груди јадне земље ове,
 о, демонске силе о проклети жуди!
 Земљу, где смроче много мајку зове —
 мајку — што не може никад да пробуди.

О, људи, зашто мучите нас више,
 не чујете крике болне земље ове!
 Ил' би хтели да се српско збриште,
 име, — што је сјало кроз многе векове!

Зајечар

САМАРЦИЈА СЛАВКА

Њему...

Далеко тамо окружен злоробом
 мргодног лица и погледа стравни
 патњиш и гледаш како се пред тобом
 полако нижу напуштени дани.

Патњиш и чепаш, док младост и време
 односи мирис увенулих ружа,
 и капи жучи на усне ти неке
 уместо жарких пољубаца пружа.

И ти си свестан да никада више
 мртва се прошлост повратити неће
 и твоје срце откуцава таше
 а болни уздах са усана слеће.

Никада више! Под ветрима буре
 угасли сви су-пламениви ране
 дошле су ноћи усамљене, штуро
 а одбегли су окитени дани.

Но ти се надаш, окружен злоробом
 и, сањаш дане, младости што бише
 док време хуји, односећи собом
 младости дане... можда никад више.

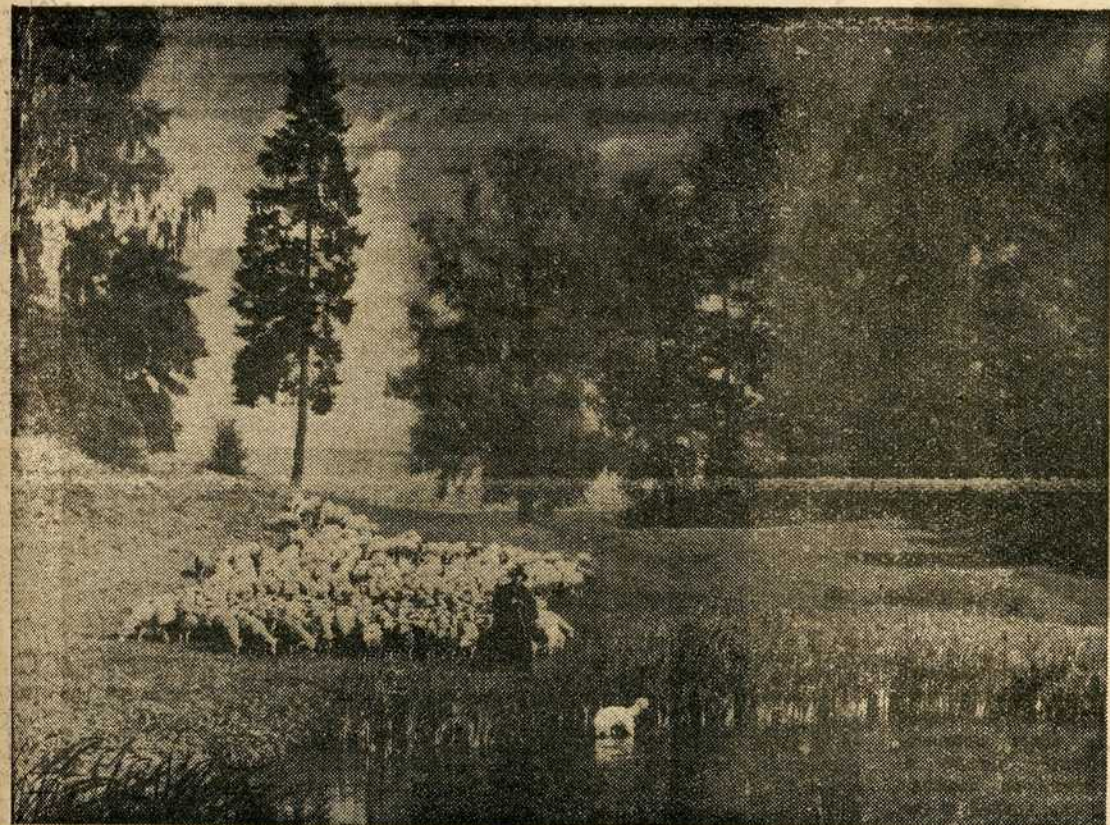
ЉИЉАНА ЦВЕКОВИЋ

ученица Трговачке академије

У броју од 27 маја т. г. на
 страни „Најмлађи пишу“ редак-
 ција је пустила песму „Увела
 ружа“ коју је потписао Петар
 С. Боковић.

Песма „Увела ружа“ је ила-
 гијат песме која је оштампана
 у „Колу“ бр. 97 још 7 новем-
 бра 1943 године под насловом
 „Вера, Љубав и нада“ од Петра
 К. Симоновића.

Идила на проплан-
 ку-крај језера.

Пољубац на филму

Пољубац који ће ускоро спојити усне Марије Холст и Паула Хубшмита, биће пољубац двоје заљубљених. Зар не видите то по изразу њихових очију?

Лени Меренбах украда је пољубац Волкеру Коланду док је говорио на телефону. Они се заиста воле и не крију то.

Ово је излетнички пољубац Елфриде Даинг и О. Фишера. Тек овлаш усне ће дирнути усне, а онда ће се њих двоје као деца узети за руке и кренути даље.

Страст која спутава њихова тела скоро до бола, изразиће се још јаче пољупцем који ће бити помаман и којег се она, изгледа, боји. Гизела Улеј и Вили Квадфлиг изражавају тај моменат заиста мајсторски.

Нигрид Луци и Харолд Холберг воле да се маже. Њихови пољупци су одраз њихове љубавне игре. Руке се стежу, очи затварају, а усне се саме траже и налазе...

(Фото: Велтбилд)

„Срдочан пољубац“ Илзе Вернер и Ханса Шенкера, одраз је датог момента. Сунце, језеро и осамљена тераса, весело поглед и пољубац.

Пољубац је израз љубави, страсти, радости, пријатељства, другарства, поштовања..., одраз душевних узбуђења која се често не могу ни изразити друкчије него пољупцем. Отуда толико често на филмском платну гледамо пољупце: ко има се задржавају све те душевне емоције, а којима филмови, у своме садржају, тако много обилују. Ти филмски пољупци не разликују се, у својој суштини, од пољубаца у реалном животу, само су они улепшани, умешни, дотерани до виртуозности и тачно, до најмање нисансе, изражавају онај осећај који захтева претстављена сцена филма...

